

97/Sans/H/I

UG-I/1st Sem/SANH/CC-T-I/18

U.G. 1st Semester Examination - 2018

SANSKRIT

(HONOURS)

Course Code : SANH/CC-T-I

Full Marks : 60

Time : 2½ Hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. निम्नलिखितानां प्रश्नानां मध्ये कस्यचन दश प्रश्नस्य उत्तराणि संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या पूर्णवाक्येन प्रदेयानि : 2×10=20
 - i) 'रघुवंशम्' महाकाव्यस्य उत्सः कः ? अस्मिन् महाकाव्ये कति सर्गाः सन्ति ?
 - ii) रघुवंशस्य मंगलाचरणं श्लोकं लिख्यताम् ।
 - iii) कुमारसम्भवस्य प्रसिद्धः टीकाकारः कः ? तस्य टीकायाः नाम किम् ?
 - iv) तपस्यारतायाः पार्वत्याः शय्या कीदृशी आसीत् ?
 - v) पार्वत्याः पुराविद्प्रदत्त नामान्तरं किम् ? अस्य नामकरणस्य कारणं किम् ?
 - vi) 'रघुवंशम्' महाकाव्यस्य प्रथमसर्गस्य नाम किम् ? अस्मिन् महाकाव्ये कस्य वंशस्य विवरणं लभ्यते ?

[Turn over]

vii) 'विराटदुर्जयम्' महाकाव्यस्य शुभारम्भं केन शब्देन भवति ?
अस्य शब्दस्य प्रयोगस्य कारणं किम् ?

viii) दुर्जयेन द्वैतवने को मिलितोऽभवत् ? तन्मतेन कीदृशं वाक्यं
दुर्जयम् ?

ix) 'अदेवमातृका' पदस्य कोऽर्थः ? कुरुप्रदेशस्य विशेषणरूपेण अस्य
पदस्य प्रयोगस्य तात्पर्यम् आलोच्यताम् ।

x) नीतिशतकानुसारेण समाजे मनुष्याः कतिविधाः ?

xi) के मर्त्यलोकास्य भारभूताः भवन्ति ? पृथिव्यां ते केन प्रकारेण
विवरन्ति ?

xii) नीतिशतकानुसारेण विदुषः प्रति राज्ञः आचरणं वर्णयताम् ।

xiii) गण्डीस्तीव्रगाथा केन विरचिता ? अत्र ग्रन्थे कियन्तः श्लोकाः
विरचन्ते ?

xiv) मेघदूतं केन छन्दसा विरचितम् ? मेघदूतस्य नायकः कः ?

xv) महाकाव्यस्य नायकः कीदृशी भवति ?

2. Answer any four of the following questions:

5×4=20

i) Translate into Bengali or English (any one):

5×1=5

a) मन्दः कविशः प्रार्थी गभिष्णाम्भुपहारयताम् ।

प्रांशुलभ्ये फले लोभादुद्गाहुरिव वामनः ॥

b) कदाचिदासत्तसखीमुखेन मनोरथज्ञं पितरं मनस्विनी ।

अयाचतारण्यनिवासमात्मनः फलोदयान्ताथ तपःसमाधये ॥

97/Sans/11/1

[2]

ii) Translate into Bengali or English (any one):

5×1=5

a) कृतादिषु दुर्गजयेन मानवीमगम्यरूपां पदवीं प्रपित्तुना ।
विभज्य नक्तन्दिवमस्तत्रिणां चित्तपते तेन नयेन पौरुषम् ॥

b) अज्ञः सुखमारण्यः सुखतरामारण्यते विद्योपतः ।
ज्ञानलक्षदुर्विदग्धं ब्रह्माऽपि तं न न रज्ज्वगति ॥

iii) Derive the following words (any one):

5×1=5

प्रजाः, तितीर्षुः, दिदृक्षन्, आचरितुम्, अधिगम्य, विशङ्कमानः,
दुर्विदग्धम् ।

iv) Account for the case-ending of the underlined words (any five):

1×5=5

a) तितीर्षुः दुस्तरं मीहादुदुपेनास्मि सागरम् ।

b) ज्ञाने मौनं क्षमा शक्ती ।

c) तथा समक्षं दहता मनीभवम् ।

d) अयाचतारण्यनिवासमात्मनः ।

e) द्विषां विघाताय विघातुमिच्छतः ।

f) स किस्त्रा साधु न, शास्ति वोऽधिपम् ।

g) लभेत सिक्तासु तैलम् ।

v) Write short notes on (any two):

2½×2=5

बुद्धचरितम्, रावणचममहाकाव्यम्, वैशंपयचरितम् ।

vi) Write notes on (any one):

5

मेघदूतम्, गीतगोविन्दम् ।

97/Sans/11/1

[3]

[Turn over]

3. Answer any two of the following. One must be written in Sanskrit with Devanagari Script:

10×2=20

A. i) Explain any one of the following verses in Sanskrit language with Devanagari Script:

6×1=6

a) प्रजानामेव भूत्यर्थं स ताभ्यो वलिमग्रहीत् ।

सहस्रगुणमुत्स्रष्टुमादत्ते हि रसं रविः ॥

b) वरं पर्वतदुर्गेषु भ्रान्तं वनचरैः सह ।

न मूर्खजनसम्पर्कः सुरेन्द्रभवनेष्वापि ॥

ii) Amplify any one of the following in Sanskrit language with Devanagari Script:

4×1=4

a) क ईप्सितार्थस्थिरनिश्चयं मनः

पयश्च निम्नाभिमुखं प्रतीपयेत् ।

b) न हि प्रवक्तुमिच्छन्ति मृषा हितैषिणः ।

B. “हितं मनोहारि च दुर्लभं वचः” —Show how the speech of वनेचर will be at the same time benevolent (हितम्) and attractive (मनोहारि). 10

C. Estimate the excellence of गीतगोविन्दम् in the field of Sanskrit Lyrical Poetry. 10

D. Describe the austerities (तपस्या) performed by पार्वती after कुमारसम्भवम् । 10

98/Sa/H/II

UG-I/1st Sem/SANH/CC-T-II/18

U.G. 1st Semester Examination - 2018

SANSKRIT

(HONOURS)

Course Code : SANH/CC-T-II

Full Marks : 60

Time : 2½ Hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च यथेच्छं दश प्रश्नाः समाधेयाः :

2×10=20

- i) वेदशब्दस्य कोऽर्थः ? वेदाः कति सन्ति ?
- ii) किं तावत् आपस्तम्बकृतं वेदलक्षणम् ?
- iii) ऋग्वेदस्य अपरं नाम किम् ? अस्य वेदस्य कस्यचन ब्राह्मणस्य नाम लिख्यताम् ।
- iv) ईशोपनिषत् कस्मिन् वेदे समुपलभ्यते ? अस्या उपनिषदः अपरं नाम किम् ?
- v) रामायणे सप्तकाण्डेषु के तावद् काण्डे प्रक्षिप्ते इति मन्येते ?
- vi) मुरारेः रामायणाश्रितं रूपकं किमस्ति ? कालिदासस्य महाभारताश्रितं रूपकं किमस्ति ?

[Turn over]

- vii) महाभारतस्य कति पर्वाणि सन्ति ? महाभारतरचनायाः कति स्तराः भवन्ति ?
- viii) गीतायाः संपूर्णं नाम किम् ? गीतायाः उत्सः कः भवति ?
- ix) पुराणशब्दस्य कोऽर्थः ? पुराणानां कति लक्षणानि ?
- x) मीमांसादर्शनस्य कः प्रवक्ता ? योगदर्शनस्य मुख्यग्रन्थः कोऽस्ति ?
- xi) सांख्यदर्शने कति प्रमाणानि स्वीकृतानि ? कानि तानि ?
- xii) पाणिनिपूर्ववर्तिनां वैयाकरणानां द्वयोः नाम्नी लेखनीये ।
- xiii) त्रिमुनिव्याकरणे को नाम सूत्रग्रन्थः ? को वा अस्य भाष्यकारः ।
- xiv) अलंकारशास्त्रे ध्वनिप्रस्थानस्य प्रवक्ता कः ? तस्य ग्रन्थस्य नाम किम् ?
- xv) अलंकारशास्त्रे रसप्रस्थानस्य आदिमतमः ग्रन्थः कोऽस्ति ? अस्य ग्रन्थस्य टीकाग्रन्थस्य नाम लिख्यताम् ।

2. Write short notes of any four of the following in Sanskrit or Bengali or English language: $5 \times 4 = 20$

- i) Dialogue Hymns of the *Rgveda*. (ऋग्वेदे संवादसूक्तानि)

अथवा

Nirukta

(निरुक्तम्)

ii) *Harivaṃśa*

(हरिवंशः)

98/Sans/H/II

[2]

अथवा

Influence of the *Rāmāyaṇa* on Indian life.

(भारतीय समाजजीवने रामायणस्य प्रभावः)

iii) *Śrīmadbhagavadgītā*

(श्रीमद्भगवद्गीता)

iv) *Viṣṇupurāṇa*

(विष्णुपुराणम्)

v) Influence of the *Rāmāyaṇa* in Sanskrit Literature.

(संस्कृतसाहित्ये रामायणस्य प्रभावः)

vi) Six *Vedāṅgas*

(षड् वेदाङ्गानि)

3. Answer any two of the following selecting atleast one from each group: $10 \times 2 = 20$

GROUP-A

प्रश्नस्य यथेच्छम् कस्यचित् उत्तरं सुरगिरा देवनागरीलिप्या च प्रदेयम् :

a) भारतीयसंस्कृतौ महाभारतस्य प्रभावः विरादीक्रियताम् । 10

अथवा

b) महापुराणानां नामानि लिख्यन्ताम् । पुराणग्रन्थानां सांस्कृतिकं माहात्म्यं निरूप्यताम् । $2+8=10$

98/Sans/H/II

[3]

[Turn over]

GROUP-B

Answer any **one** of the following into Sanskrit or Bengali or English language: $10 \times 1 = 10$

a) Make an estimate of the data of composition of the *Mahābhārata*. What are the three stages of the *Mahābhārata*? $6 + 4 = 10$

b) Discuss in brief the social life as reflected in the *Rgveda*. 10

99/Sans/H(GE)

UG/1st Sem/SANH/GE-T-I/18

U.G. 1st Semester Examination - 2018

SANSKRIT

(GENERIC ELECTIVE)

Course Code : SANH/GE-T-I

Full Marks : 60

Time : 2½ Hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. Answer any **ten** of the following questions:

2×10=20

নীচের যে-কোনো দশটি প্রশ্নের উত্তর লেখ :

i) Conjugate:

ধাতুরূপ লেখ :

√श्रु in लट्, third person, plural

√श्रु in लट्, प्रथमपुरुष, बहुवचन

OR/অথবা

How many cantos are there in रघुवंश ? What is the name of the first canto?

रघुवंशम् काव्ये कयति सर्ग ? এই কাব্যের প্রথম সর্গের নাম কী ?

[Turn Over]

U.G. 1st Semester Examination - 2018

SANSKRIT

(GENERIC ELECTIVE)

Course Code : SANH/GE-T-I

Full Marks : 60

Time : 2½ Hours

*The figures in the right-hand margin indicate marks.**Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.*

1. Answer any ten of the following questions:

2×10=20

নীচের যে-কোনো দশটি প্রশ্নের উত্তর লেখ :

i) Conjugate:

ধাতুরূপ লেখ :

√श्रु in लट्, third person, plural

√श्रु in लट्, प्रथमपुरुष, बहुवचन

OR/अथवा

How many cantos are there in रघुवंश ? What is the name of the first canto?

रघुवंशम् काव्ये कयति सर्ग ? এই কাব্যের প্রথম সর্গের নাম কী ?

[Turn Over]

ii) Translate into Bengali or English:

বাংলা অথবা ইংরেজিতে অনুবাদ কর :

प्रद्वान् लभते ज्ञानम्।

OR/অথবা

Write the name of main commentary and commentator of যুগ্মংসা.

বদ্ববংশম্ কাব্যের একটি মুখা টীকা ও টীকাকারের নাম লেখ।

iii) Conjugate:

ধাতুরূপ লেখ :

√ज्ञा in लृट्, third person singular

√ज्ञा in लृट्, प्रथम पुरुष एकवचन

OR/অথবা

Who are the parents of the Universe according to যুগ্মংসা?

বদ্ববংশম্ কাব্যানুসারে জগতের পিতা-মাতা কারা ?

iv) Make Sandhi (any two):

সন্ধি কর (যে-কোনো দুটি) :

गन्ना+ऊर्मिः, अति+उक्तिः, महा+ऐरावतः, रवौ+अस्तमिते ।

OR/অথবা

What is the source of किरातार्जुनीयम् ? Who is the hero of this Kāvya?

কিরাতার্জুনীয়ম কাব্যের উৎস কী ? এই কাব্যের নায়ক কে ?

v) In which parvan of the Mahābhārata श्रीमद्भागवत is found?

মহাভারতের কোন্ পর্বে শ্রীমদ্ভাগবতীতা পাওয়া যায় ?

OR/অথবা

What is the first word of the text किरातार्जुनीयम् and why the word is used therein?

কিরাতার্জুনীয়ম্ কাব্যের প্রারম্ভিক শব্দটি কি এবং কেন ঐরূপ শব্দ ব্যবহৃত হয়েছে?

vi) Re-write the following sentence forming the sandhi:

সন্ধিপূর্বক নিম্নলিখিত বাক্যটি পুনরায় লেখ :

मनुष्योद्यितधर्मस्य प्रकाराः विद्यया+एव भवति, विद्या नीतिकरी बुद्धिकरी यथा:+करी च ।

OR/অথবা

“हितं मनोहारि च दुर्लभं वचः”—Who said this and to whom?

“हितং মনোহারি চ দুর্লভং বচঃ”— কে, কাকে একথা বলেছেন ?

vii) Decline any two:

শব্দরূপ লেখ (যে-কোনো দুটি) :

a) अस्मद् in first case-ending dual

অস্মদ্ প্রথমা বিভক্তির দ্বিবচন

b) युष्मद् in first case-ending plural

युष्मद् प्रथमा विभक्तिर बह्वचन

c) एतद् (स्त्री) in first case-ending singular

एतद् (स्त्री) प्रथमा विभक्तिर एकवचन

d) तद् (पुं) in third case-ending plural

तद् (पुं) तृतीया विभक्तिर बह्वचन

OR/अथवा

What are the three शतक-s of भर्तृहरि?

भर्तृहरि शतकत्रय कि कि ?

viii) What are the forms of second case-ending of the प्रातिपदिक = गुणिन्?

गुणिन् এই प्राতিপদিকের দ্বিতীয়া বিভক্তির রূপগুলি লেখ।

OR/অথবা

Whom did the author worship at the very begining of 'নীতিশাতক'?

'নীতিশাতক' এর প্রারম্ভে গ্রন্থকার কাকে পূজাম জানিয়েছেন ?

ix) Write the form of seventh case-ending of the प्रातिपदिक-मनस्।

मनस् এই प्राতিপদিকের সপ্তমী বিভক্তির রূপটি লেখ।

OR/অথবা

"बोद्धारो मत्सग्रस्ताः"—What is meant by मत्सग्रस्त ?

"बोद्धारो मत्सग्रस्ताः"— मत्सग्रस्त বলতে কি বোঝ ?

x) Translate into Bengali or English:

বাংলা অথবা ইংরাজিতে অনুবাদ কর :

हसन्ती बालिका अत्र आगच्छति ।

OR/अथवा

Who is the author of बुद्धचरितम्? How many cantos are therein?

बुद्धचरित-এর গ্রন্থকার কে ? ঐ কাব্যের সর্গসংখ্যা কত ?

xi) Translate into Sanskrit:

সংস্কৃতে অনুবাদ কর :

I have seen the boy running.

আমি বালকটিকে দৌড়াতে দেখেছি।

OR/অথবা

What is the source of कुमारसम्भवः? Who is 'कुमारः' referred to here?

xii) Change the voice:

বাচ্য পরিবর্তন কর :

स चन्द्रं पश्यति ।

OR/অথবা

What is the other name of भट्टिकाल्यम्? What is the source of this Kāvya?

ভট্টিকাল্যের অপর নাম কী ? এই কাব্যের উৎস কী ?

xiii) Give the resulting forms of the following: (any two)

নীচের যে-কোনো দুটির পরিনিষ্ঠিত রূপ লেখ :

√গম্ + শতৃ, √কৃ + শানচ, √শ্রু + ক্তবতু, √লভ্ + ক্তা।

OR/অথবা

In which metre (চন্দ্র:) মেঘদূত is written? How many sections are therein?

কোন ছন্দে মেঘদূত কাব্যটি রচিত? এই কাব্যের কয়টি ভাগ?

xiv) Translate into Sanskrit:

সংস্কৃত্তে অনুবাদ কর :

শিক্ষক: পুষ্কারম্ প্রদত্তবান্।

OR/অথবা

What type of text গীতগোবিন্দম্ is? How many cantos are therein?

গীতগোবিন্দম্ কি জাতীয় গ্রন্থ? এর সর্গসংখ্যা কত?

xv) Write the name of the chapter XII of শ্রীমদ্ভগবদ্গীতা.

শ্রীমদ্ভগবদ্গীতা'র দ্বাদশ অধ্যায়টির নাম লেখ।

OR/অথবা

Which Khaṇḍakāvya is authored by বিল্হণঃ?

Who is the author of অমরশতকঃ?

বিল্হণ রচিত খণ্ডকাব্য কোনটি? অমরশতক-এর রচয়িতা কে?

99/Sans/H(GE)

(6)

2. Answer any four of the following: 5×4=20

নিম্নলিখিত যে-কোনো চারটি প্রশ্নের উত্তর লেখ :

i) Translate into Bengali or English: 5

বাংলা অথবা ইংরেজিতে অনুবাদ কর :

मय्यावेश्य मनो ये मां नित्ययुक्ता उपासते।

श्रद्धया परयोपेतास्ते मे युक्ततमा मताः ॥

OR/অথবা

मन्दः कवियशः प्रार्थी गमिष्याम्युपहास्यताम्।

प्रांशुलध्ये फले लोभाद्ब्राह्मुरिव वामनः ॥

ii) Explain with context: 5

সপ্রসন্ন ব্যাখ্যা কর :

मय्येव मन आधत्स्व मयि बुद्धि निवेशय।

निवसिष्यसि मय्येव अत ऊर्ध्वं न संशयः ॥

OR/অথবা

कृतप्रणामस्य महीं महीभूजे जितां सपत्नेन निवेदयिष्यतः।

न विव्यये तस्य मनो न हि प्रियं प्रवकुमिच्छन्ति मृषा हितैषिणः ॥

iii) Conjugate: 1×5=5

ধাতুরূপ লেখ :

a) √पठ्, in लोट् third person singular

√पठ्, in लोट् प्रथम पुरुष एकवचन

99/Sans/H(GE)

(7)

[Turn Over]

- b) √खाद्, in लृट् third person dual
√खाद्, in लृट् प्रथम पुरुष द्विवचन
- c) √लभ्, in लङ् second person singular
√लभ्, in लङ् मध्यमपुरुष एकवचन
- d) √लिख्, in लृट् first person plural
√लिख्, in लृट् उत्तमपुरुष बहुवचन
- e) √कृ, in लृट् third person singular
√कृ, in लृट् प्रथमपुरुष एकवचन

OR/अथवा

Amplify the idea: (any one) 5×1=5

भावसम्प्रसारण कर : (ये-कौनो एकटि)

- a) वरं विरोधोऽपि समं महात्मभिः ।
b) न तु प्रतिनिविष्टमूर्खजनचित्तमाराधयेत् ।
- iv) Re-write the paragraph after forming sandhis underlined: 5

निम्नरेख शब्दशुनिर सक्ति करे पुनराय अनुच्छेदटि लेख :

सपरिवारः नृपः कस्यचित् महतः वटवृक्षस्य अधः आश्रयम्
अलभत । तस्मिन् वृक्षे पञ्च पक्षिणः नि अवसन् । पक्षिणः स्व एषां
परः पर कथयन्ति स्म ।

OR/अथवा

Write short notes: (any two) $2\frac{1}{2}+2\frac{1}{2}=5$

संस्कृत टीका लेख : (ये-कौनो दूटि)

वैवस्वतमनुः, चारचक्षुः, सुरेन्द्रः, वशिष्ठः ।

- v) Re-write the passage in passive voice: 5

कर्मबाओ अनुच्छेदटि पुनराय लेख :

बालकः पुस्तकं पठितवान् । पुस्तकं पठित्वा स लिखितवान् ।
ततः स खादितवान् । अनन्तरं च स गीतं श्रुतवान् । ततः स शयनं
कृतवान् ।

OR/अथवा

Write in brief the physical structure and qualities of king दिलीपः । 5

राजा दिलीपेर शारीरिक गठन ओ गुणावलीर संस्कृत परिचय
दाओ ।

- vi) Translate into Sanskrit with the help of different suffixes mentioned in the brackets: 5

बकनीर मधे उल्लिखित विभिन्न प्रतायेर साहायो संस्कृते
अनुवाद कर :

See the moving (शतृ) boy. Lying on the bed (शानच्) the baby is smiling. The man ran towards him by making (शानच्) noise loudly. A smiling (शतृ) girl is coming to me. Devadatta is going to watch (तुमुन्) a drama.

गमनरत (शकु) बालकटिके देव । शयनरत (शान्) शिशुटि
ह्रासहे । मानुषाटि उरुशुभे शक कबहे कबहे (शान्) ।
तार दिके दीडाल । आमार निकहे ह्रासाराता (शकु) बालकटि
आसहे । देवदत्त नाटक देवहे (कुमुन) याहे ।

OR/अथवा

Write short notes: (any one) 5×1=5

संक्षिप्त टिका लेख : (ये-कोनो एकटि)

नैघन्तरितम्, क्रतुसंहारः ।

3. Answer any two of the following: 10×2=20

निम्नेर ये-कोनो दूटि प्रश्नेर उत्तर दाओ :

i) Frame simple Sanskrit sentence with the help
of each of the following words: 2×5=10

निम्नेर एक-एकटि पदेर साहायो सरल संस्कृत बाका गठन
कर :

यच्छति, खादामि, लभन्ते, करोमि, शृणोति ।

OR/अथवा

Give a summary of the speech of वनेचरः as
discussed in the canto I of किरातार्जुनीयम् । 10

किरातार्जुनीयम् काब्येर प्रथम सर्गे वर्णित वनेचरेर उक्तिर
सारमर्म लेख ।

ii) Summarize the content of the chapter XII of
श्रीमद्भगवद्गीता in your own words. 10

श्रीमद्भगवद्गीतार द्वादश अध्यायेर विषयबन्ध संक्षेपे निम्नेर
भाषाय लेख ।

OR/अथवा

Discuss the characteristic features of idiots
(मूर्ख) as in depicted in नीतिशतकः । 10

नीतिशतके वर्णित मूर्खदेर चरित्रिक वैशिष्ट्य आलोचना कर ।

iii) "क्लेशोऽधिकतरस्तेषामव्यक्तमक्तचेतमाम् ।

अव्यक्ता हि गतिर्दुःखं देहद्विव्याप्यते ॥"

—Who said this and to whom? Discuss the
inner meaning of the verse. 1+1+8=10

—के, कके एकथा बलेहिलेन ? श्लोकटिर अन्तर्निहित
तात्पर्य आलोचना कर ।

OR/अथवा

Name two epics of Kālidāsa and discuss in
brief subject-matter of those two. 2+8=10

कालिदासेर दूटि काब्येर नाम लेख एवं ऐ दूटिर विषयबन्ध
संक्षेपे आलोचना कर ।

iv) "येत्वक्षरमनिर्देश्यमव्यक्तं पशुपासते ।

सर्वत्रगमचिन्त्यं कूटस्थमचलं ध्रुवम् ॥"

From which text the verse is taken? Narrate the features of the object mentioned here in your own words. 1+9=10

কোন গ্রন্থ থেকে শ্লোকটি উদ্ধৃত ? উক্ত শ্লোকে উল্লিখিত বিষয়ের স্বরূপ নিজের ভাষায় বর্ণনা কর ।

OR/অথবা

Make an estimate of the importance of মেঘদূতম্ or গীতগোবিন্দম্ in Sanskrit lyrics. 10

সংস্কৃত গীতিকাব্যে মেঘদূত অথবা গীতগোবিন্দের গুরুত্ব আলোচনা কর ।

U.G. 1st Semester Examination - 2018**SANSKRIT****(PROGRAMME)****Course Code: SANP/CC-T-I**

Full Marks : 60

Time : 2½ Hours

*The figures in the right-hand margin indicate marks.**Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.*

1. Answer any ten questions: 2×10=20

যে-কোনো দশটি প্রশ্নের উত্তর দাও :

- a) What is the source of 'Raghuvamśam'? How many cantos are there in the epic?

‘ঘুবংশাম্’ মহাকাব্যের উৎস কী? এই মহাকাব্যে কতগুলি সর্গ আছে?

- b) Name one famous commentator of 'Raghuvamśam' and mention the name of his commentary.

‘ঘুবংশাম্’-এর একজন প্রসিদ্ধ টীকাকার ও তাঁর টীকার নাম লেখ।

[Turn over]

संस्कृत साहित्ये डारवि किसेर जना विख्यात? तार
ग्रहेर नाम उमेख कर।

- o) Who are the authors of the following text?
निम्नलिखित ग्रहणुलिर रचयिता कारा?
चौरपञ्चाशिका, शिशुपालवधम्, अमरुशतकम्, नैषधचरितम् ।

2. Answer any four questions: 5×4=20

ये-कानो चारुटि प्रश्नेर उतर दाओ :

- a) Explain with reference to the context of the following verse:

निम्नोक्त श्लोकुडिर सप्रसङ्ग व्याख्या कर :

ज्ञाने मीनं क्षमा शक्तौ त्यागे श्लाघाविपर्ययः ।

गुणा गुणानुबन्धित्वात्तस्य सप्रसवा इव ॥

- b) Translate into Bengali or English of the following verse:

निम्नोक्त श्लोकुडिर बाङ्ला अथवा इङ्ग्राजीते अनुवाद कर :

स किंसाखा साधु न शास्ति योहधिपं हितान्न यः संशुनुतेस किम्प्रभुः ।

सदानुकूलेषु हि कुर्वते रतिं नृपेष्वमात्येषु च सर्वसम्पदः ॥

- c) Amplify any one of the following:

निम्नेर ये कानो एकडिर भावसम्प्रसारण कर :

i) हितं मनोहारि च दुर्लभं वचः ।

ii) हेमनः संलक्ष्यते ह्यनौ विरुद्धिः श्यामिकापि वा ।

- d) Translate into Bengali or English of the following verse:

निम्नोक्त श्लोकुडिर बाङ्ला अथवा इङ्ग्राजीते अनुवाद कर :

शक्यो वारयितुं जलेन हुतभुक् छत्रेण सूर्यातपो

नागेन्द्रो निशिताङ्कुशेन समदो दण्डेन गोगर्दभौ ।

व्याधिर्भेषजसंग्रहैश्च विविधैर्मन्त्रप्रयोगैर्विषं

सर्वस्यौषधमस्ति शास्त्रविहितं मूर्खस्य नास्त्यौषधम् ॥

- e) Explain with reference to the context of the following verse: (any one)

निम्नोक्त श्लोकुडिर सप्रसङ्ग व्याख्या कर : (ये-कानो एकडि)

i) येषां न विद्या न तपो न दानं ज्ञानं न शीलं न गुणो न धर्मः ।

ते मर्त्यलोके भुवि भारभूता मनुष्यरूपेण मृगाश्चरन्ति ॥

ii) क्रियासु युक्तैर्नृप चास्त्रक्षुपो न वशनीयाः प्रभवोऽनुजीविभिः ।
अतोऽर्हसि हान्तुमसाधु साधु वा हितं मनोहारि ।
वचः ॥

f) Write a short note on any one of the following:

নিম্নোক্ত যে কোনো একটির উপর সংক্ষিপ্ত টীকা লেখ :

मेघदूतम्, गीतगोविन्दम्, बुद्धचरितम् ।

3. Answer any two questions: 10×2=20

যে-কোনো দুটি প্রশ্নের উত্তর দাও :

a) Discuss the character of the King Dilīpa as revealed in Canto I of the Raghuvamśam.

রঘুবংশের প্রথম সর্গে বর্ণিত রাজা দিলীপের চরিত্র আলোচনা কর।

b) Give the summary of the speech of বনেচর as found in the 'Kirātārjunīyam' Canto I.

'ক্রিয়ানার্জুনীয়ম্' মহাকাব্যের প্রথম সর্গে উল্লিখিত বনেচরের বক্তব্য সংক্ষেপে বর্ণনা কর।

c) Write in your own words the praising of education as depicted in the Nītiśatakam.

নীতিশতকে বর্ণিত বিদ্যাপ্রশংসা নিজের ভাষায় বর্ণনা কর।

d) Discuss two Mahākāvya in post Kālidāsa period.

কালিদাসের পর যুগে দুটি মহাকাব্য সম্পর্কে আলোচনা কর।

U.G. 2nd Semester Examination - 2019

SANSKRIT

[HONOURS]

Course Code : SANH/CC-T-III

Full Marks : 60

Time : 2½ Hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. सरल-सुरगिरा देवनागरीलिप्या च यथेच्छं दश प्रश्नाः समाधेयाः :
2×10=20
- i) 'शुकनासोपदेशः' संस्कृतसाहित्यस्य कस्मिन् भेदेऽन्वर्भाव्यते ?
अस्य पाठ्यांशस्याकरग्रन्थः कः ?
- ii) 'इत्यतः विस्तरेणाभिधीयसे' इत्यस्य वक्ता कः ? सः विस्तरेण
किमुक्तवान् ?
- iii) बुद्धिः कदा कालुष्यमुपयाति ? यूनां दृष्टिः कीदृशी भवति ?
- iv) सर्वाविनयानामायतनं किम् ? सर्वमुल्लिख्यताम्।
- v) उपदेशगुणाः कुत्र कीदृशमिव सुखेन विशन्ति ?
- vi) 'तमलमस्मि नाहमुद्धर्तुम्' इतीदं वाक्यं कुत्रोपलभ्यते ? कोऽस्य
वाक्यस्य वक्ता ?

[Turn Over]

- vii) 'अभ्यासे', 'निष्कलः' चेति पदद्वयस्यार्थः लेख्यः।
- viii) 'विश्रुतचरितम्' इत्यस्य निर्वाचते पाठ्यांशे कस्य वृक्षस्योद्भवोऽस्ति ? तत्र कूपपतितः बृद्धः केन प्रकारेणोत्तोलितोऽभवत् ?
- ix) विश्रुतचरिते 'पुण्यश्लोकः' कः ? पाठ्यांशेऽस्मिन् प्राप्तस्य जनपदस्य नाम लिख्यताम्।
- x) कः सर्वगुणैः समृद्धोऽपि कस्मिन् विषये नात्यादृतोऽभूत् ?
- xi) संस्कृतगद्यस्य प्राचीनतमं रूपं कुत्रागमनायते ? गद्यकाव्यस्य भेदद्वयमुल्लिख्यताम्।
- xii) 'वासवदत्ता' केन विरचिता ? कः आसीत् वासवदत्तायाः प्रेमास्पदम् ?
- xiii) भद्रबाणः कुत्र कस्मिन् वंशेऽजायत ?
- xiv) पञ्चतन्त्रस्य तन्त्राणां नामानि क्रमानुसारल्लिख्यन्ताम्।
- xv) विद्यापतिः कस्य सभाकविः आसीत् ? 'पुरुषपरीक्षा' इति ग्रन्थे कियन्ति कथाः सङ्गलिताः सन्ति ?

2. Write short notes on any four of the following in Sanskrit or Bengali on English language:

5×4=20

i) Nature of Lakṣmī

लक्ष्मीस्वभावः

अथवा

Identity of Śukanāsa

शुकनासपरिचयः

ii) Puṇyavarmā

पुण्यवर्मा

अथवा

Advices of Vasurakṣita

वसुरक्षितस्योपदेशः

iii) Daṇḍin

दण्डी

iv) Śukasaptatikathā

शुकसप्ततिकथा

v) Ambikādattavyāsa

अम्बिकादत्त-व्यासः

vi) Vetālapañcaviṃśatikā

वेतालपञ्चविंशतिका

3. Answer any two of the following. One must be written in Sanskrit with Devanāgarī Script: 10×2=20

a) Explain any one of the following in Sanskrit language with Devanāgarī Script: 10

i) इन्द्रियहरिणहारिणी च

सततमतिदुरन्तेयमुपभोतामृगतृष्णिका।

ii) आगमदीपदृष्टेन खल्वध्वना सुखेन वर्तते लोकयात्रा।

- b) 'शुकनासोपदेशः' इति पाठ्यांशानुसारतः 'वाणी बाणो बभूव'
इति बाण-प्रशस्तिवचनं युक्तं न वेति विचार्यताम्। 10
- c) i) विश्रुतचरिते 'कुमारसेवकः' कः? तस्य चारित्रिक-
वैशिष्ट्यमुल्लिख्यताम्। 1+4
- ii) 'तत्तु किल शास्त्रं शास्त्रान्तरानुबन्धि' इत्यत्र किं नाम
शास्त्रं समुद्दिष्टम्? अस्मिन् शास्त्रे केषां कृते कीदृशं कर्तव्यं
वर्णितम् अस्ति?—संक्षेपेनालोच्यताम्। 1+4
- d) 'हितोपदेशः' इति कथाग्रन्थमाश्रित्य कश्चन प्रबन्धः लेख्यः।

10